

Poprečna v gotovni plačana.

ŠTEVILKA 4

LETNIK XXXIII

NARODNI --- GOSPODAR

GLASILO ZADRUŽNE ZVEZE V LJUBLJANI

V LJUBLJANI, DNE 15. APRILA 1932

VSEBINA: Šestdesetletnica dr. Antona Korošca. — *Dr. Basaj:* Aktualna vprašanja za kon-
ditov. — Slovensko zadružno gibanje v letu 1931. — Novi pšenični režim. — *V. V.:* Gospodarstvo in za-
konodajstvo. — Poročilo in računski zaključek Zadružne zveze v Ljubljani. — Karl Gide. — Zvezine objave.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 4, I. 1932.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrecno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drugi občni zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

**Glavna skupština Seoske blagajne za šte-
dnju i zajmove u Aleksandrovu, otok Krk,**
r. z. s. n. j., obdržavati će se dne 8. maja 1932 u
16 sati u društvenim prostorijama. Dnevni red: 1. čitanje
zapisnika zadnje glavne skupštine. 2. čitanje revizijskog
izvještaja. 3. izvještaj upravnog i nadzornog odbora.
4. čitanje i odobrenje račun. zaključka za god. 1931.
5. izbor upravnog i nadzornog odbora. 6. eventualija.

**Glavna skupština Gospodarskog društva
u Aleksandrovu, otok Krk,** r. z. s. o. j., obdržavati
će se dne 29. maja 1932 u 16 sati u društvenim
prostorijama. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnje
glavne skupštine. 2. čitanje revizijskog izvještaja.
3. izvještaj upravnog i nadzornog odbora. 4. čitanje
i odobrenje računskog zaključka za godinu 1931.
5. izbor dvojice članova upravnog odbora. 6. izbor
nadzornog odbora. 7. izbor raskodišča. 8. eventualija.

**Občni zbor Kmetijskega strojnega društva
v Blatni Brezovici,** r. z. z. o. z., se bo vršil dne
24. aprila 1932 ob 2. uri popoldne v strojnem domu.
Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. po-
trjenje računskega zaključka za leto 1931. 3. volitev
načelstva. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. sklepanje
o nabavi bencina in olja ter določitev odškodnine za
uporabo strojev. 6. sklepanje o članih, ki strojev ne
uporabljajo. 7. slučajnosti.

**Občni zbor Hranilnice in posojilnice v
Bučki,** r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo 24. aprila 1932
ob 15. uri v župnišču. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika
zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nad-
zorstva. 3. odobritev računskega zaključka za leto
1931. 4. prost razgovor.

**Občni zbor Hranilnice in posojilnice v
Cirkovcah,** r. z. z. n. z., se bo vršil dne 1. maja 1932
ob pol 8. uri v posojilničnem prostoru. Dnevni red:
1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev rač-
unskega zaključka za leto 1931. 3. čitanje revizijskega
poročila. 4. sprememba pravil. 5. volitev načelstva in
nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Strojne zadruga v Cirkovcah,
r. z. z. o. z., se bo vršil dne 1. maja 1932 ob 8. uri v
posojilničnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva
in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za
leto 1931. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. volitev
načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

**36. redni občni zbor Kmetijskega društva
v Dobropoljah,** r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo
8. maja 1932 ob 3. uri popoldne v dvorani Prosvetnega

doma. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika. 2. poročilo
načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka
za l. 1931. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. volitev
raskodišča. 6. odobritev službene pragmatike. 7. slu-
čajnosti.

**Občni zbor Kmečke hranilnice in poso-
jilnice v Fokovcih,** r. z. z. n. z., se bo vršil 1. maja
1932. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva.
2. odobritev račun. zaključka za l. 1931. 3. poročilo o
izvršeni reviziji. 4. volitev načelstva. 5. slučajnosti.

**Občni zbor Kmečke hranilnice in poso-
jilnice v Gornji Lendavi,** r. z. z. n. z., se bo vršil
dne 24. aprila 1932 ob 3. uri v uradnem prostoru.
Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzor-
stva. 3. odobritev rač. zaključka za l. 1931. 4. čitanje
revizijskega poročila. 5. volitev nadzorstva. 6. slučaj-
nosti.

**Redni občni zbor Kmečke hranilnice in
posojilnice v Gornjemgradu,** r. z. z. n. z., se bo
vršil v nedeljo dne 1. maja 1932 ob pol 8. uri dopoldne
v uradnem prostoru. Dnevni red: 1. poročilo načelstva
in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za
leto 1931. 3. volitev načelstva. 4. volitev nadzorstva.
5. slučajnosti.

**Občni zbor Živinorejske zadruga na Hom-
cu,** r. z. z. o. z., se bo vršil 5. maja 1932 ob pol 3. uri
popoldne v mežnariji. Dnevni red: 1. poročilo načel-
stva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev rač. zaključka
za l. 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva.
6. prememba pravil. 7. slučajnosti.

**Občni zbor Hranilnice in posojilnice v
Izlakah,** r. z. z. n. z., se bo vršil dne 5. maja ob 15. uri
v Zadružnem domu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva
in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za
leto 1931. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. volitev
načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

**Občni zbor Kmetijske nabavne in pro-
dajne zadruga v Izlakah,** r. z. z. o. z., se bo vršil
v nedeljo 22. maja 1932 ob 3. uri pop. v Zadružnem
domu. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva.
2. odobritev računskega zaključka za l. 1931. 3. čitanje
revizijskega poročila. 4. volitev načelstva in nadzorstva.
5. slučajnosti.

**Redni občni zbor I. delavskega konsum-
nega društva na Jesenicah,** r. z. z. o. z., se bo
vršil dne 24. aprila 1932 ob 3. uri popoldne v prostorih
starega Delavskega doma na Savi. Dnevni red: 1. po-
ročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega
zaključka za l. 1931. 3. čitanje revizijskega poročila.
4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

**Občni zbor Hranilnice in posojilnice na
Jesenicah,** r. z. z. n. z., se vrši dne 25. aprila 1932
ob 18. uri v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. poro-
čilo odbora. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev rač.
zaključka za leto 1931. 4. slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž. zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din na leto, za pol leta 12.50 Din.
Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rokopisi se ne vračajo.

Šestdesetletnica dr. Antona Korošca.

Dr. Anton Korošec praznuje 12. maja svoj šestdeseti rojstni dan. „Narodni gospodar“ kot glasilo Zadružne zveze ne sme in ne more molče mimo te obletnice, saj letos teče trideseto leto, odkar je dr. Korošec član odbora Zadružne zveze in petnajsto leto, odkar je predsednik Zadružne zveze. Med sedanjimi člani zvezinega odbora in nadzorstva ima dr. Korošec svojo funkcijo najdalj časa.

Rojen je bil dr. Korošec 1. 1872. v Biserjanah pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Bogoslovje je dovršil 1. 1896 v Mariboru, nato je služboval kot kaplan na Sladki gori pri Ponikvi, v Marenbergu ter je bil učni prefekt v Dijaškem semenišču v Mariboru. L. 1905 je promoviral na univerzi v Gradcu za doktorja teologije.

V letu 1898 je prevzel uredništvo „Slovenskega

V odbor Zadružne zveze, ki pa se je takrat imenovala še „Gospodarska zveza“, je bil izvoljen kot zastopnik štajerskih zadrug na občnem zboru 16. aprila 1903, v načelstvo je prišel po sklepu zvezinega odbora 21. februarja 1917, predsednik zveze pa je postal po smrti Dr. Jan. Ev. Kreka in sicer po sklepu odbora z dne 27. decembra 1917.

Ko je bila leta 1919 ustanovljena Glavna zadružna zveza v Belgradu kot centralna organizacija vsega zadružništva v državi, je bil za predsednika izvoljen dr. Korošec, kar priča o velikem ugledu, ki ga uživa kot zadrugar tudi pri srbskih in hrvatskih

gospodarja“ v Mariboru in se pričel uveljavljati v političnem, prosvetnem in gospodarskem življenju štajerskih Slovencev. Pri tem delu ga je njegova pot pripeljala v zadružništvo, ki je bilo v smislu resolucij katoliških shodov bistven del programa našega gibanja. Dr. Korošec je postal najodličnejši propagator zadružništva na Spodnjem Štajerskem. Organizacija naših zadrug se je izvedla pod njegovim vodstvom. Kot član načelstva je aktivno sodeloval pri Spodnještajerski ljudski posojilnici v Mariboru.

zadružnih organizacijah. Kot predsednik te zveze je bil v začetku leta 1931 izvoljen za honorarnega profesorja za zadružništvo na kmetijski fakulteti univerze v Belgradu.

Dr. Korošec spada med pionirje našega zadružništva. Ko je on nastopil, je bilo kmetško, podeželsko zadružništvo na Spodnjem Štajerskem šele v povojih. Danes je organizacija zadružnega kredita pri nas že popolnoma izvedena in pomeni za naše ljudstvo močno gospodarsko oporo. Dr. Krekova zamisel gospodarske organizacije je, iz katere raste naše zadružništvo, in ta zamisel je dobila v dr. Korošču vztrajnega tolmača.

Sedaj, ko ob njegovi šestdesetletnici obhajamo tudi jubilej njegovega zadružnega dela, želimo, da bi mu Bog naklonil še dolgo vrsto let. Želimo pa tudi, da bi še dolgo vrsto let delal v korist našega zadružništva.

Dr. Basaj:

Aktualna vprašanja za konsumne oziroma prodajne zadruge.

Čas krize nas sili, da več mislimo na zadružna načela in da jih zlasti premotrivamo z njih praktične strani. Naše konsumne in prodajne zadruge močno trpijo pod težo sedanje gospodarske krize in zanje so postala zelo važna vprašanja: a) kako je s prodajo na kredit, b) kako preprečiti padanje prometa, katero povzroča kriza in c) kako naposled izhajati s čim manjšo zalogo, ne da bi pri tem trpela izbira blaga.

V sledečem se hočemo kratko pomuditi pri teh treh vprašanjih in jih skušati rešiti z vidika splošne gospodarske krize in še posebno z vidika finačne krize.

I. Prodaja na kredit.

Ker je kriza, z njo pomanjkanje denarja, vedno manj dohodkov, zniževanje plač, ustavitve obratov, vedno več brezposelnih, zato je tudi vedno več zahtev, naj konsumna zadruga prodaja na kredit in tako pomaga članom dotlej, da zopet pridejo normalne razmere in normalni zaslužek.

Ta zahteva se da zelo lepo utemeljevati. Zadrugi se očita nesocialnost, ali celo brezobzirnost napram članom, ako jim v težkem položaju brezposelnosti in splošne bede ne pomaga s prodajo na kredit. Reveži da bodo že plačali, kakor hitro bodo zopet prišli do

zaslužka. Zadruga da naj ne odbija od sebe članov in jih goni v roke trgovcev in tako sama sebi škoduje.

Kakor se da na eni strani zahteva prodaje na kredit s krizo in težkimi časi lepo utemeljevati, tako je na drugi strani prodaja na kredit že v normalnih časih, še bolj pa v časih krize nevarna in za zadrugo lahko usodepolna. Poglejmo, kakšno stališče so zavzemali očetje konsumnega zadružništva, rohdalski pionirji!

Rohdalski pionirji.

Njihovo načelo je bilo, da konsumna zadruga kupuje in enako tudi prodaja članom razno blago le proti takojšnjemu plačilu v gotovini. S to zahtevo se ravno rohdalski pionirji temeljito razlikujejo od načel in prakse, kakršna so veljala v konsumnih zadrugah pred njimi. Slabe izkušnje konsumnih zadrug, ki so delale poprej, so napolnile rohdalske pionirje, da so brez oklevanja sprejeli strogo in na prvi videz pretežno zahtevo takojšnjega plačevanja v gotovini. S tem so izključili skoro vsako prodajo na upanje. Dasi so bili sami revni delavci in so po grošu tedensko varčevali, samo da so v teku več kot enega leta spravili skupaj potrebni obratni kapital za prvo za-

družno prodajalno, so se vendar radi obče koristi, radi solidnosti in bodočnosti konsumnih zadrug brezpogojno oklenili tega načela. S tem pa so pionirji izvedli tudi pomembno osvoboditev delavca iz rok trgovca, pri katerem so je poprej delavec običajno zadolževal in od katerega je bil potem seveda tudi odvisen. Pionirji so s to zahtevo začeli zdravo gospodarsko vzgojo delavca. Oni so ga indirektno silili, naj kupuje le to, kar more takoj plačati, kar torej najnujnejše potrebuje. S tem so delavca navajali, da živi primerno temu, kakor zasluži z delom, torej po svojih razmerah.

Neuspeh krščanskih socialistov.

Že pred rohdalskimi pionirji smo imeli v Angliji velike in obsežne poskuse na polju konsumnega združništva. Ti poskusi so stali tudi veliko žrtev. Vodili so jih takozvani krščanski socialisti, izobraženi, dobro situirani, plemeniti inteligenti, ki so mnogo truda in tudi denarja žrtvovali za omiljenje delavske bede ravno z ustanavljanjem konsumnih zadrug. Toda kljub trudu in žrtvam njihove konsumne zadruge niso uspevale. Eden glavnih vzrokov neuspeha je bil ta, da se je v veliki meri prodajalo na kredit, potem pa seveda tudi moralo na takih terjatvah v veliki meri odpisovati.

Izkušnje našega združništva.

Pa tudi izkušnje, o katerih nam priča slovenska združna zgodovina, nas učijo, da je mnogo zadrug propadlo radi prevelikega in neprevidnega prodajanja na kredit. In če bi danes delujoče zadruge natančneje pregledali, bi pri marsikateri našli globoko rano, ki jo ji je zadalo prodajanje na kredit.

Ugovor.

Pa ne glede na to kar smo navajali, nekateri trdijo, da ravno današnji čas hoče izjemo od tega pravila in izjema da potrjuje

pravilo. Res vlada brezposelnost in bilo bi greh, samo strogo se držati mrtvih črk pravila. Kot zadrugarji nikakor ne moremo reči: „Naj se izvaja načelo, magari svet propadel“. Kot zadrugarji moramo reči tako: „Naj se izvaja načelo zato, da svet ne propade“. V tem je modrost, da to načelo drži zadrugo in s tem drži tudi vse, ki so na zadrugo navezani.

V mejah možnosti.

Res je, da izjema potrjuje pravilo. V mejah možnosti in neobходимosti so zadruge tudi delale izjeme v vseh slučajih, kjer so bili posebni oziri na mestu, radi višjih interesov. Izjema pa ne more postati pravilo, tudi v današnjih razmerah največje gospodarske mizerije ne. Konsumne zadruge so nam vedno potrebne: v normalnih gospodarskih razmerah nič manj, kot v času gospodarske krize. Če je zadruga v normalnih razmerah prav poslovala, si je gotovo nabrala rezerve. Rezerve pa imajo namen biti zadnja opora v skrajni stiski. Tako bi mogli dati sledeči nasvet, da ostanemo zvesti načelu, pa obenem s pametjo upoštevamo težke razmere: „**Rezerve smemo postaviti v nevarnost, ne smemo pa postaviti v nevarnost obstoj zadruge same**“. Mi smemo kreditirati kot dovoljujejo rezerve, tako da je v najslabšem slučaju možna taka izguba, kolikor znašajo rezerve, nikakor pa ne preko njih. Seveda naj se pa posamezni slučajji kreditiranja dovolijo z vso previdnostjo in prevdarkom.

Če se toliko borimo proti kreditiranju blaga, naj pojasnimo še posledice, ki jih ima za zadrugo prodaja na kredit. V kratkem bi bi bile tele najvažnejše posledice:

Dubioze.

1. S prodajo na kredit so skoro redno, mogli bi reči skoro nujno zvezane izgube radi tega, ker vsi dolžniki ne plačajo, ker

moramo torej več ali manj takih terjatev odpisati. Taka izkušnja je bila za rohdalske pionirje najbolj merodajna, da so se tako odločno postavili proti prodaji na kredit, kakor smo zgoraj opisali.

Potreba po večjem obratnem kapitalu.

2. Iz prodaje na kredit nastane za zadrugo potreba po višji obratni glavnici. Ker se namreč znaten del obratne glavnice nahaja trajno pri blagovnih dolžnikih, si mora zadruga najeti večji kredit za vzdrževanje istega obrata. Ravno radi tega je prodaja na kredit z ozirom na današnje hudo pomanjkanje gotovine lahko usodna. Zadruga z ozirom na splošne zahteve članov dâ znaten del blaga na kredit, torej brez gotovine. Novo blago pa more zadruga danes kupiti le proti gotovini. Toda kje dobiti gotovino, če je blago dala na kredit. Treba iskati novo izposojilo, toda izposojila danes nihče ne bo dal. Zadruga torej ne more več nakupiti nove zaloge in si sama onemogoči nadaljnje poslovanje ako v nedovoljeni meri prodaja na kredit.

Kaj pa trgovci.

Slišijo se ugovori, češ da tudi trgovci prodajajo na kredit, kljub krizi in da zadruga gonijo člane v roke trgovcem. Resnica pa je, da v današnjem času tudi trgovci ne morejo več kreditirati. Če pa kreditirajo oziroma so preveč kreditirali, pridejo sami v prav isto stisko, o kakršni smo ravnokar govorili glede zadrug. In najzadnje, časi preizkušnje vedno čistijo vrste in bodo tudi v vrstah zadružnikov ločili pleve od zrnja.

Povečanje režije.

3. V zvezi s tem pa je tudi povečanje režije. Zadruga mora za izposojilo plačevati obresti. Čim več je prodajala na kredit, tem več potrebuje izposojila in tem bolj se po-
viša režija z obrestmi za ta izposojila. Seveda

od članov, katerim je prodajala na kredit, pa navadno ne zahteva obresti. Pa tudi če se jih upa zahtevati, bo slabo naletela. Tak član bo ponavadi zahtevo po obrestih smatral za toliko težko in žaljivo, da bo zapustil zadrugo.

II. Kako preprečiti padanje prometa?

To vprašanje je težje kot vprašanje prodaje na kredit. Zdi se na prvi pogled, da smo napram temu pojavu popolnoma brez moči. Stiska, brezposelnost, znižani dohodki, vse to silno slabi kupno moč prebivalstva, oslABLJENA kupna moč pa seveda vodi do zmanjšanja prometa. Čeprav je na videz vse to skoro neizogibno, vendar moramo nekaj napraviti, da udarec ali prestrežemo ali vsaj oslabimo njegovo silo.

Zmanjšanje kupne moči pa se ravno pri nakupu neobhodnih življenskih potrebščin ne pokaže v polni meri. Če so dohodki manjši radi prezposelnosti, znižanja plač itd., se ljudje skušajo omejiti najprej pri onih izdatkih, ki niso za življenje neobhodno potrebni, ki bi jih mogli zaznamovati kot izdatke za luksuz ali udobnost.

Propagandno delo.

Konsumne zadruga morajo v sedanjem času povečati propagandno delo za zadrugo. Poklicano je v prvi vrsti načelstvo in nadzorstvo, pa tudi člani sami morejo veliko koristiti zadrugi s propagandnim delom.

Propagandno delo naj gre predvsem za tem, da se pridobivajo novi člani. Čim več bo imela zadruga članov, tem več bo prodala življenskih potrebščin. Za propagandno delo so sedanje razmere ugodnejše kot pa razmere gospodarskega blagostanja. Sedaj, ko je stiska, bomo našli pri ljudeh veliko več smisla za zadružno skupnost. Gospodinjstva morajo danes tudi veliko bolj računati s cenami in solidnostjo blaga. Zato ni vseeno, ali kupujejo pri trgovcu, ali pri

zadrugi, katera ob koncu leta dá popust, pa naj bo že 2 ali 4 %.

Za zadružno zvestobo.

Drugo polje za propagandno delo pa je obdelovanje dosedanjih članov, da prav vse brez izjeme, kar potrebujejo, kupujejo izključno le pri zadrugi. Sedanje razmere nas silijo, da načelo zadružne zvestobe izpeljemo do čim večje popolnosti. Član ne sme svojih potrebščin kupovati nikjer drugod kot le pri svoji zadrugi. Popust ob koncu leta, ki ga zadruga deli, pa je **najpraktičnejši razlog**, s katerim zahtevo zadružne zvestobe neizpodbito utemeljujemo.

V delu je rešitev.

Seveda morajo zadruge tudi režije v teh težkih razmerah znižati do skrajnosti, pregledati je treba vse postavke zgube in dobička in pri vsaki postavki pretehtati, kaj se še da prihraniti. Glavno pa je, da nismo malodušni, da ne držimo rok križem. Res je težka gospodarska kriza, res je huda stiska za malega človeka. **Toda je pa vedno tudi rešitev za onega, ki si hoče pomagati in najsigurnejša pomoč je delo.** V današnjih razmerah se zahteva od uprave konsumne zadruge **podvojeno delo**, da bo zadruga obstala in da bo zadruga vršila svojo dolžnost.

III. Kako izhajati s čim manjšo zalogo?

Na splošno moremo ugotavljati, da je skoro redna hiba naših konsumnih zadrug prevelika zaloga. Prevelika zaloga je, rekli bi, eden izmed vzrokov, da nekatere naše konsumne zadruge ne uspevajo tako, kot bi bilo potreba, dasi imajo sicer dane pogoje za uspevanje v agilnem načelstvu in v zavodnih članih. Če so zaloge velike, nastaja za zadrugo škoda. Blago se gubi (kalira), se kviri, postaja nekurantno, nam žre na

obrestih in naposled celo odbija odjemalce; kajti odjemalci hočejo in to po pravici le sveže, nepreležano, zdravo, kurantno blago.

Manjša zaloga — prednost za zadrugo.

S tega vidika bi mogli trditi, da so bili časi gospodarskega blagostanja za zadrugo neugodni, ker so redoma držale prevelike zaloge. Kako pa je danes? Obratnega kapitala zelo manjka. Novega kapitala se nikjer ne da dobiti. Zadruga dobi blago skoro redno le proti gotovini, ali kvečjemu na enomesečni rok. Prodaja pa se blago kljub največji strogosti še vedno več ali manj na kredit, vsaj na mesečne knjižice. Vse to stiska zadrugo v kleščce, da ji ni drugega izhoda kot da je prisiljena bolj in bolj krčiti zalogo. Špecerija in koloniale morajo biti, ali kupujejo se le v manjših množinah za največ dva meseca. Pri manufakturi in galanteriji se skušajo čim bolj odprodati zaloge. Novo se naroča le po najnujnejši potrebi.

Dobra posledica takega postopanja je, da ima zadruga sveže, nepokvarjeno, zdravo, kurantno blago. Zadruga tudi potrebuje za zalogo veliko manj kapitala. Na policah ne ležijo cele bale manufakture in postajajo nekurantne. V galanteriji se dobi le to, kar je resnično dnevna potreba, ne pa luksus. Moremo torej na splošno reči, da nas bo sedanja gospodarska kriza naučila tudi nekaj dobrega, da namreč izhajamo v zadrugi s čim manjšo zalogo in da to zalogo čim večkrat obrnemo.

Ugovor glede izbire.

Slišim pa ugovor: „Če bomo zalogo preveč skrčili, bo trpela izbira. Članom ne bomo mogli po njihovi želji postreči v manufakturi, konfekciji ali galanteriji in zapuščali nas bodo. Saj se celo v špeceriji in kolonialu zahteva izbira.“ — Dasi je ta ugovor navidez stvaren, vendar ne drži. Predvsem

je treba vedeti, da je kriza tudi v tem oziru blagodejno vplivala in izbirčnost ljudi znatno ozdravila. Ljudje se danes zadovoljijo s tem, kar ni predrago, a je vendar solidno. Luk-suzne stvari pa že popolnoma puščajo v stran.

Vzgojna naloga konsumov.

Drugič je pa je že čas, da konsumne zadruge glede izbire in nakupa blaga začno z vzgojnim delom med ljudstvom. Konsumna zadruga ne sme stati na stališču trgovca, češ samo to bom prodajal, kar ljudje zahtevajo. Konsumna zadruga mora gledati na to, da prodaja to, kar je za ljudi koristno. Zato je skrajni čas, da konsumne zadruge prenehajo s tem, da pospešujejo modo, luksus, zapravljanje. S svilenimi nogavicami, s šimi-čevlji, s svilenimi kravatami, s pretirano modnim blagom i. t. d. konsumne zadruge slabo strežejo svojim članom in slabo

vršijo svojo dolžnost. Ni naloga konsumov, da med kmetskim in delavskim ljudstvom pospešujejo zapravljalivost in modo, ampak da ljudstvo navajajo k solidnosti, skromnosti, varčnosti.

Zaključek.

Videli smo, da so pred konsumne zadruge z nastopom splošne gospodarske krize stopila nova vprašanja, ki jih je treba reševati. Dali smo tudi smernice, kako naj naše konsumne zadruge ta vprašanja rešujejo, da bodo ostale pri tem zveste združnim načelom in svoji glavni nalogi: dela za občo korist. Videli pa smo tudi, da čas krize ni brez haska, da nas v času krize sila razmer vodi na nova, boljša, bolj združna pota, da ima torej kriza poleg vseh svojih težav tudi svojo dobro stran, samo če se hočemo od nje kaj učiti.

Poglabitev revizije z ozirom na kontrolo kreditov.

Glasilo državne zveze nemških kmetijskih zadrug „Deutsches landwirtschaftliches Genossenschaftsblatt“, prinaša članek pod gornjim naslovom, ki ga tu priobčimo. Čeprav je imel člankar pred očmi razmere v nemškem predvsem v bavarskem združništvu, vendar tudi za nas ni brez interesa, ker je v marsičem pisan tako, kakor da bi bil pisan za nas.

Če se pri kakšni kreditni ali pa drugi zadrugi pojavi izguba ali pa celo ugotovijo nepravilnosti, potem lahko z največjo gotovostjo pričakujemo vprašanje: „Kaj pa je bilo z revizijo? Zakaj ni mogla tega preprečiti?“ V krogih zadrug so v takih slučajih vedno pripravljene, da naptijo revizijski zvezi in njenim revizorjem vso krivdo in odgovornost. Mnogokrat se sploh nihče ne potruje, da bi raziskoval delovanje ali — bolje

rečeno — nedelovanje tistih upravnih organov, ki so v prvi vrsti odgovorni za poslovanje zadruge. Tudi v javnosti, tako na zborovanjih kakor v časopisju, kažejo najraje na revizorja kot glavnega krivca ali pa vsaj sokrivca. To seveda ni združljivo z odgovornostjo, ki je od samouprave ni mogoče ločiti. Ta samouprava pa se mogoče prav odločno povdarja, če postaneta zveza in revizor neprijetna z opravičenimi zahtevami. Enostavnejše pa je zvrniti krivdo in odgovornost na druge, posebno če se pričakuje, da se bodo dale zveza in močne osrednje zadruge pritegniti h kritju nastale škode.

Je pa žalibog dejstvo, da more vsaka zveza pokazati večje ali manjše število zadrug, ki imajo zgubo, ali pa pri katerih so se izvršile kakšne poneverbe. Ne da se tajiti, da gre tu včasih za zgube, ki niso majhne

in, ki bi zadruga hudo prizadele. Ravno tako odločno pa moremo trditi, da takih pojavov niso zakrivile nezadostne ali pa pomankljive revizije.

Gotovo, da ne delajo vsi revizorji enako dobro in mogoče se je že marsikaj moglo kaj očitati sposobnosti enega ali drugega revizorja. Sigurno pa je, da zveze ne samo izbirajo revizorje vestno in skrbno, ampak tudi revizorsko delovanje stalno nadzirajo.

Poslovanje zadrug je po vojni postalo zapletenejše in zato težavnejše. Spreminjanje denarne vrednosti kot posledica inflacije, z njo združene gospodarske razmere, položaj kmetijstva, nered na denarnem trgu, vse to postavlja zadruga pred nove naloge in jim pripravlja nove težave. Posebno z dovoljevanjem in upravljanjem kreditov so združene velike skrbi.

Marsikatero zadrugo je njena kreditna politika pripeljala do katastrofe. Tam kjer so brezvestne uprave, ali pa so posamezni člani, dajali velika posojila nekaterim osebam ali pa celo samim sebi, posledice niso mogle izostati. Toliko pa so težje te posledice, če manjka potrebno kritje ali pa če gre za izplačilo posojila, ki mееji na ponevrbo.

Priznati moramo, da marsikatero posojilo prizadeva skrbi zadružnim upravam in poleg tega tudi zadružnim zvezam. Vodili bi nojevo politiko, če bi hoteli trditi kaj drugega. Pisatelj članka ima sicer pred očmi bavarske razmere in presoja položaj po teh. Vendar pa je v bistvu tudi drugod isto.

Zadružne zveze sicer niso nikdar opustile prilike, da ne bi z okrožnicami, članki in revizijskimi poročili opozarjale na razne nedostatke in dajale navodila za pravilno poslovanje. Toda niti članki niti opomini v okrožnicah in revizijskih poročilih niso imeli povsod zaželjenega uspeha. Razmere v kreditnem poslovanju, ki smo jih na kratko označili, in nesposobnost marsikaterih uprav,

da bi zadevo same uredile, sili Zveze, da se s tem vprašanjem bolj bavijo, kot pa je to bilo prej potreba. Morale bodo, ne da bi zanemarjale formalno stran revizije, zahtevati pri materijelni reviziji temeljito poglobitev glede kontrole posojil.

Bavarska deželna zveza kmetijskih zadrug je izdala glede kontrole posojil posebna navodila. Za sezname dolžnikov in porokov so predpisane tiskovine, ki omogočajo natančen pregled vseh njihovih obveznosti, tudi poroštvenih. Za večje zadruga se priporočajo kartotečni listi, ki pa ne obsegajo samo podatkov o obveznostih ampak tudi o premoženjskih razmerah.

K pregledovanju posojil ob priliki revizije, je priporočljivo pritegniti, če le mogoče, celotno načelstvo in nadzorstvo, ker to najlažje presoja trdnost posameznih dolžnikov in porokov. Vsaj glede večjih kreditov bi bilo treba razpravljati z načelstvom in nadzorstvom.

Vprašanje zadostnega kritja, bi se moralo obravnavati za vsak posamezen slučaj in ugotovljeni nedostatki bi se morali, če mogoče, takoj odpraviti. S posebno pozornostjo bi bilo treba obravnavati velike kredite. Pri takih kreditih, kakor sploh v vseh slučajih, v katerih ni dovolj jasnosti glede premoženjskega stanja posojilojemalca, je potreben vpogled v zemljiško knjigo. Izkušnja uči, da so rezultati vpogleda v zemljiško knjigo mnogokrat presenetljivi, in da je obremenitev mnogo večja, kot pa so jo člani načelstva in nadzorstva slutili.

Potreben pregled glede varnosti kreditov pa je mogoč le, če je načelstvo glede dolžnikovega premoženja na jasnem in pozna vse njegove obveznosti tako proti zadrugi, kot tudi proti drugim dolžnikom. Pri obrtniških (in* trgovskih) kreditih je priporočljivo oskrbeti cenitev strokovnjaka. V mnogih slučajih bo potem še potrebno preiskati tudi

vprašanje rentabilnosti podjetja in možnosti obrestovanja in vračanja kreditov. Ravno obrtniški (in trgovski) krediti so nevarnejši kot drugi in je zato treba pri dovoljevanju posebne pozornosti in stalnega nadzorstva. Da pa je nevarnost pri industrijskih kreditih še večja ni treba posebej povdarjati.

Pri marsikaterih pri reviziji ugotovljenih nedostatkah je mogoča takojšnja odstranitev.

Naj sledeči primeri to pojasnujejo:

a) Če so n. pr. posojila dana nečlanom, potem naj se dolжник povabi, da se z njim pogovori glede vrnitve posojila ali pa glede pridobitve članstva. Če je dotičnik pripravljen postati član, naj takoj podpiše pristopnico, načelstvo naj ga sprejme v članstvo. Če pa dotičnik noče postati član, potem naj načelstvo sklepa o odpovedi kredita. Načelstvo mora biti na jasnem glede tega, da dovoljevanje posojil nečlanom nasprotuje določbam združnega zakona. (Tudi izgubijo v teh slučajih zadruga davčne in pristojbinske ugodnosti, ki so jih sicer deležne.)

b) Če manjkajo zadolžnice ali druge kreditne listine, potem jih je treba takoj izstaviti in naj jih vsi prizadeti podpišejo.

c) Manjkajoči podpisi dolžnikov, porokov in njihovih žen, če pridejo po sklepu in po besedilu listin v poštev naj se oskrbijo brez odlašanja.

d) Če so krediti prekoračeni, potem naj načelstvo od dolžnika takoj zahteva povrnitev kredita v kolikor je prekoračen. Če to ni mogoče naj se izjavi k temu nadzorstvo, čigar sklep je protokolirati. Isto velja v slučaju da so člani načelstva postali dolžniki ali poroki in še manjka potrebno dovoljenje nadzorstva.

e) Pri prekoračenju dovoljenih kreditov naj se pogovori z dolžnikom glede kritja in določi rok za ureditev tega prekoračenja. Povišanje kredita bo z ozirom na sedanje razmere prišlo le redkokdaj v poštev.

f) Če je potekel rok za plačilo posojil ali obresti, je pozvati dolžnike, da jih plačajo ali pa se je glede plačila v slučaju, da gre za večje zneske, osebno dogovoriti z dolžnikom.

g) člani, ki niso še vplačali deleža, naj se odločno pozovejo k plačilu. Če takoj ne plačajo, naj se takoj izključijo. Če je dotični član tudi dolжник posojilnice, bo delež gotovo vplačal, ker bi se sicer moralo posojilo izterjati.

h) V kolikor manjkajo za izplačana posojila sklepi načelstva oz. nadzorstva, je naknadno sklepati in sklepe protokolirati. Sploh naj se, v kolikor se smatra potrebno, vsi sklepi in vsi dogovori glede kreditov vpišejo v zapisnik. Mnogokrat bo umestno, da se dogovori napravijo pismeno in, da jih dotičniki podpišejo.

V vseh navedenih, pa tudi drugih slučajih naj se vse potrebno izvrši že ob priliki revizije s sodelovanjem načelstva. Če ni mogoča takojšnja odprava nedostatkov naj se dajo zadrugi potrebna navodila in se opozori na potrebo čim hitrejše ureditve.

Večje zamrznjene kredite in posojila je treba posebej obravnavati. Pri teh je treba preiskati možnost spremembe in po potrebi takoj staviti predloge za to spremembo.

Seveda ne more revizor obravnavati vse po istem kopitu, ampak je treba sklepati o ukrepih v vsakem posameznem slučaju v soglasju z načelstvom in nadzorstvom ter gledati, da se izbere rešitev, ki je zadrugo najbolj ugodna. Cilj, ki ga kontrola kreditov zasleduje, bo dosežen le, če revizor in združni organi tesno sodelujejo. Zato morajo biti združni organi v resnici prepričani o potrebi poglobitve kontrole posojil. Natančna kontrola posojil in ureditev posojil je posebno zato v interesu članov načelstva in nadzorstva, ker oni nosijo odgovornost za poslo-

vanje zadruga. Seveda ima tudi združna organizacija kot taka interes na tem, da se poslovanje posameznih zadrug vrši v redu.

Poglobitev kontrole kreditov mora priti do izraza tudi v revizijskih poročilih, v katerih naj se omenja v kratkem vse, kar je za posamezen slučaj važno oz. kaj je bilo ukrenjeno.

Poglobitev revizije v tej smeri bo seveda

zahtevala več časa. To pa ne sme biti razlog, da do takih ukrepov ne bi prišlo. Stvari bo služilo le tisto delo, ki bo razmere v kreditnem poslovanju temeljito izboljšalo.

Marsikatera stvar, ki smo jo navajali ne zadeva vseh zadrug. Ozdravitev kreditnega poslovanja bo pa povsod potrebna in k temu bi mogla pomagati ravno revizija.

Slovensko združno gibanje v letu 1931.

Na podlagi objav v Službenem listu dobimo o gibanju slovenskega združništva v naši državi naslednje podatke:

I. Novih zadrug je bilo v lanskem letu ustanovljenih vsega skupaj 288. Torej rekordno število! Doslej je bilo največ zadrug ustanovljenih 1. 1908, namreč 116, za tem sledi 1. 1907 z 113 ustanovitvami in 1920 z 110 ustanovitvami. Drugače pa v nobenem letu ni bilo ustanovljenih nad 100 zadrug. Da je bilo lani toliko novih ustanovitev, je pripisovati okolnosti, da se je osnovalo nič manj nego 199 pašniških in gozdnih zadrug, ker se je pričakovalo, da bodo ob delitvi veleposestniške, pod agrarno reformo spadajoče zemlje prišle v poštev tudi zadruga.

V okolišju trgovskega sodišča v Ljubljani je bilo lani v združni register vpisanih 96 novih zadrug, v Novem mestu 105, v Celju 54 in v Mariboru 33.

Kreditnih zadrug je bilo na novo osnovanih 11 (5 v okolišju trgovskega sodišča v Ljubljani, 1 v Celju in 5 v Mariboru).

Mlekarskih zadrug je bilo ustanovljenih 9 (4 v okolišju trg. sod. v Ljubljani, 1 v Novem mestu, 2 v Celju in 2 v Mariboru). Živinorejskih se je na novo ustanovilo 18 (12 v območju trg. sodišča v Ljubljani 6 v Novem mestu). Kmetijske strojne zadruga so se pomnožile za 4 nove (2 Ljubljana, 2 Maribor). Vinarska zadruga je bila ustanovljena

1 (Maribor), ravno tako 1 perutninarska (Ljubljana). Združnih elektraren se je na novo osnovalo 5 (2 Ljubljana, 1 Novo mesto, 1 Celje, 1 Maribor). Vodovodnih zadrug je bilo ustanovljenih 7 (Ljubljana 5, Novo mesto 1, Celje 1).

Pašniških in gozdnih zadrug se je ustanovilo v okolišju trgovskega sodišča v Ljubljani 50, v Novem mestu 90, v Celju 46 in v Mariboru 13.

Konzumnih zadrug je bilo na novo vpisanih 13 (Ljubljana 3, Novo mesto 2, Celje 1, Maribor 7), stavbnih pa 6 (Ljubljana 2, Novo mesto 1, Celje 2, Maribor 1). Obrtnih zadrug je bilo osnovanih 7 (Ljubljana 4, Novo mesto 3). Raznih drugih zadrug se je ustanovilo 6 (Ljubljana 5, Maribor 1). Osrednja zadruga je bila ustanovljena 1 (Ljubljana).

II. V likvidacijo je lani stopilo 27 zadrug in sicer v okolišju trgovskega sodišča v Ljubljani 5, v Novem mestu 5, v Celju 9, v Mariboru 8. Likvidiralo je: 2 kreditni zadrugi, 7 mlekarskih, 4 živinorejske, 1 združna elektrarna, 4 konzumne zadruga, 2 stavbni, 3 obrtne in 4 razne zadruga.

III. Konkurz je napovedala 1 obrtna zadruga (v Ljubljani).

IV. Izbrisanih iz združnega registra je bilo vsega skupaj 10 zadrug in to v okolišju trgovskega sodišča v Ljubljani 3, v Novem mestu 1, v Celju 4 in v Mariboru 2.

Med izbrisanimi zadrugami je 1 kreditna (Maribor), 1 mlekarska (Celje), 2 živinorejski (1 Novo mesto, 1 Celje), 1 združna elektrarna (Ljubljana), 3 konzumne (2 Ljubljana, 1 Celje), 1 obrtna (Celje) in 1 kopalniška (Celje).

Povojna statistika o gibanju slovenskega združništva kaže naslednjo sliko:

Leto	Vpisi	Likvid.	Konkurz	Izbrisi
1919	50	20	—	9
1920	110	23	—	17
1921	74	35	—	21

1922	52	21	—	25
1923	43	23	—	31
1924	58	31	—	20
1925	51	27	2	16
1926	81	30	3	32
1927	46	28	3	27
1928	66	30	2	27
1929	80	19	2	46
1930	81	27	1	32
1931	288	27	1	10
Skupaj	1080	341	14	313

Novi pšenični režim.

Za pasivne kraje v državi je lanski žitni režim pomenjal tako veliko obremenitev, da je bilo nemogoče še dalj časa plačevati visoke cene z ozirom na vedno večjo krizo. Na drugi strani pa pšenični režim preteklega leta ni prinesel onih koristi kmetu, ki bi njegovo uvedbo opravičevale. Kmetu v Vojvodini in Srbiji so bile plačevane v kljub zakonskim predpisom nižje cene. Ves konzum pa je trpel radi visokih cen moke.

Sedaj so objavljeni podatki o dosedanjih stroških režima. Družbi je bilo do 15. marca prijavljenih v nakup 91.080 vagonov, natovorjenih pa je bilo 53.508 vag., tako da je bilo prijavljene, a neprevzete pšenice ta dan 37.771 vagonov. Družba je plačala za blago 714.7 mil. Din, dočim je ostala na dolgu okoli 200 mil. Din ali približno četrtino. Bonov je bilo izdanih ta dan nekaj nad 30 mil. Din. Družba je te vsote dobila iz sledečih virov: država je dala na razpolago nekaj nad 260 mil. Din, nadalje je družba najela z žirom Privilegirane agrarne banke posojilo 32 mil. frankov in se je poslužila blagovnomobarnega kredita v znesku 70 mil. Din. Mlinska razlika, ki so jo morali plačevati mlinci po zakonu z dne 4. sep-

tembra je prinesla okoli 120 mil. Din. Družba je v inozemstvo prodala do 15. marca 29.232 vagonov v skupni vrednosti 325 mil. Din, največ blaga je šlo v ČSR in sicer za 207.9 mil. dinarjev.

Zadnje čase se je razvila velika debata o delu Privilegirane izvozne družbe, ki je imela občni zbor 30. marca 1932. Nekateri narodni poslanci so predlagali uvedbo ankete o delu družbe in je pričakovati, da se bo taka anketa v resnici tudi vršila.

V sredi meseca marca je bil predložen skupščini zakon o ukinjenju sedanjega žitnega režima. Uvedena je zopet svoboda v notranji trgovini, dočim je za zunanjo trgovino zadržan državni monopol. Da bi se pa dobila sredstva za finansiranje izvoza, je uvedena posebna mlinska taksa, ki je odmerjena po kapaciteti obratov. Računajo, da bo znašal donos te takse 150 mil. Din. Obe zbornici sta zakon o ukinitvi sedanjega žitnega režima že sprejeli in je stopil v veljavo dne 1. aprila t. l. Ugodne posledice tega zakona so se že pokazale. Danes se giblje cena pšenice okoli 140 Din za meterski stot. To pomeni znižanje čez 20 Din v primeri s prejšnjo najnižjo ceno 160 Din za stot. Še znatneje pa je znižanje cen, če pomislimo, da smo morali Vojvodini plačevati

za pšenico 70 Din več, torej okoli 230 (z ozirom na doplačilo). Pri moki je znižanje cen še bolj občutno in znaša do 1 Din pri kg. Sedanje cene moke se gibljejo v Vojvodini okoli 260 in 270 Din za 100 kg, kar pride v Ljubljani na 320 (prej 420). V splošnem je tendenca čvrsta, ker je vse pričakovalo teh novih cen in so bile povsod zaloge majhne, posebno pa pri mlinih. Zato je pričakovati še nekoliko višjih cen, zlasti ker bo na trgu še nadalje intervenirala Privilegirana izvozna družba. V ostalem pa so dane meje za gibanje cen na eni strani

z uvozno pariteto, na drugi strani pa z intervencijskimi cenami Privilegirane izvozne družbe. Vsekakor si bomo Slovenci v sedANJI krizi mnogo prihranili z nižjimi cenami žita, ker moramo računati, da letno pri nas porabimo pšenice in moke iz drugih pokrajin države 5.000 do 8000 vagonov. Na drugi strani pa bo tudi kmet hitreje prišel do denarja, čeprav bo dobil nižje cene. Tudi bo prenehala obremenitev najpotrebnejših slojev delavstva, ki se ravno sedaj nahaja v težkem položaju, ko ga vsepovsod zadevajo redukcije.

V. V.

Gospodarstvo in zakonodajstvo.

(K načrtom novih zakonov.)

Naš zakonodajalec hoče biti produktiven, da, obeta celo biti zelo produktiven. Skozi časopisje gredo dnevno vesti o novih zakonih in o načrtih novih zakonov. Toliko je tega, da običajna lajiška glava postaja konfuzna, meje med realnostjo in fantazijo v zakonodajstvu so za njo kar izbrisane.

Pred kratkim so trije načrti zakonov, ki imajo namen poseči v gospodarsko življenje, vzbudili zanimanje javnega mnjenja, četrti načrt pa se nam obeta. Mislimo na načrte zakonov o zaščiti kmeta, o maksimiranju obrestne mere in pobijanju draginje življenjskih potrebščin, obeta pa se nam načrt zakona o znižanju najemnin ali kakor se bo pač imenoval. Nekak prehodni zakon za zaščito kmetov je narodna skupščina te dni že sprejela. S tem zakonom bodo ustavljene vse izvršbe na nepremičnine in premičnine kmetov. Za denarne zavode pa je predvidena možnost moratorija za izplačevanje vlog. Z druge so od določb tega zakona, ki bo v veljavi do šest mesecev, izvzete, ravno tako tudi vsi javnopravni denarni zavodi.

Mati vseh teh načrtov je gospodarska

kriza, to se njenim otrokom tudi pozna, zrasli so v revnih razmerah in revščina jim je vidna na obrazu.

Nimamo namena, da bi obravnavali te načrte v vseh njihovih podrobnostih, le nekaj načelnih ugotovitev se nam zdi ob tej priliki potrebnih.

Vprašanja, ki naj bi jih ti zakoni uredili so raznovrstna in zapletena ter posegajo na vsa polja gospodarskega življenja, tako da jih je mogoče pravilno razumevati in oceniti le vpoštevajoč vse, prav vse, različne interese, ki se pri teh vprašanjih srečujejo, tečejo vzporedno in tudi križajo.

Gospodarski liberalizem je tisti narodnogospodarski nauk, ki je učil, da naj država ne posega v gospodarstvo, ker je stal na stališču, da se bo od državnega vpliva svobodno gospodarstvo samo od sebe najbolje uredilo. Država s svojo neokretno roko bi po njegovem mnenju občutljivi gospodarski mehanizem le pokvarila. Ta liberalni nauk pa v resnici ni nikoli postal dejstvo, ampak se je življenje od liberalnih doktrin vedno razlikovalo. Država je vedno izvajala svoj

vpliv v gospodarstvu, enkrat v večji, drugič v manjši meri.

Danes se v resnici ne moremo pritoževati nad gospodarskim liberalizmom v vprašanju stališča države do gospodarstva. Državna intervencija v gospodarstvu je na dnevnem redu, brez ozira če je potrebna ali ne, oziroma če je koristna ali škodljiva. Gre to od popolnega zaslužjenja gospodarstva, kot ga predstavlja boljše vizem v sovjetski Rusiji, pa preko fažizma, ki stremi za smotreno ureditvijo gospodarstva potom korporativnih organizacij, preko nemških zasilnih odredb iz lanske jeseni pa do naših zakonov za zaščito in pobiranje.

Vemo, da državne intervencije v gospodarstvu ni mogoče odkloniti na celi črti in je tudi ne odklanjamo. V gospodarstvu je boj med posameznimi interesi hud in zato gospodarstvo ne more postati prosta igra raznih sil. Treba je tu sodnika, ki skrbi, da se ne razvname prehud boj, ter da poravnava in pomirja nasprotnike v tem boju. Treba je sodnika, da ščiti slabe pred močnimi in, da uravnoveša nasprotujoče si interese. Zgodovina je to nalogo sodnika dodelila državi. Če priznavamo državi pravico do vmešavanja v gospodarstvu, pa s tem ne mislimo, da to državno vmešavanje nima mej. Državna intervencija bodi dopuščena le tam, kjer je potrebna in kjer more postati koristna, ni pa dopustna tam, kjer je proti interesom in proti volji tistih, v čijih korist hoče država intervenirati ter takrat, ko uspeh intervencije obeta biti dvomljiv. V takih slučajih pa državna intervencija ne more biti ne potrebna in ne koristna.

Zato tudi dvomimo o potrebi in o koristih zakonov, ki smo jih v začetku tega članka omenjali. Zlasti zakona o zaščiti kmeta ter o maksimiranju obrestne mere bi mogla imeti naravnost nasprotne rezultate kot pa jih zakonodajalec hoče doseči.

Bistvene določbe načrta zakona o zaščiti kmeta so moratorij za dolgove, ki so večji od $\frac{1}{10}$ vrednosti posestva, črtanje dolgov, ki presegajo 80% vrednosti vsega nepremičnega imetja, onemogočitev prisilne prodaje kmetijskih posestev, če pri dražbi ponudena cena ne doseže $\frac{2}{3}$ vrednosti pri kmetih, ki so se poslužili moratorija, oziroma, če cena ne doseže povprečnih cen iz leta 1929 pri ostalih kmetih. Razen teh omejitev za slučaj prisilne prodaje, so tudi omejitve za prodajo premičnin.

Če bi se te določbe uzakonile, bi imelo to za posledico uničenje kreditne sposobnosti kmeta. Zakaj jasno je, da ne bi nihče več hotel kmetu dati posojila in mu kreditirati, če bo enkrat tu zakon, ki bo upniku onemogočil, da posojilo izterja ali po katerem bo imel dolžnik pravico, da zahteva črtanje dela svojega dolga na škodo upnika.

Določbe zakona o zaščiti kmeta se ne bi nanašale na terjatve države, samoupravnih teles, privilegirane agrarne banke in združnih organizacij. Zadrugištvo torej s tem zakonom ne bi bilo prizadeto. Prizadeti pa bi bili drugi denarni zavodi, bolj seveda v izvenslovenskih krajih države kot pa pri nas. Določba o črtanju kmetijskih dolgov, ki v resnici pomeni razlastitev, bi mogla imeti za posledico polom marsikaterega denarnega zavoda. Zgubo bi koncem koncev nosili vlagatelji. Ni v interesu našega gospodarstva, da bi se na ta način ustvarjalo med njim nezaupanje do denarnih zavodov.

Celotno gospodarstvo bi imelo od rešitve kakor jo predvideva načrt le škodo, pa tudi kmetje, ki bi na eni strani imeli od nje nekaj koristi, bi imeli na drugi strani mnogo večjo škodo, ker bi postali napram denarnim zavodom, v kolikor niso izvzeti, in napram privatnikom — trgovcem — za vsak nov kredit nesposobni.

Tudi potreba po takem zakonu še ni

dokazana. Poznavalci gospodarskih razmer našega kmeta so mnenja, da na splošno o kaki prezadolženosti ne more biti govora in da zato prezadolženje ne more biti razlog za zakon od tako velikih dalekosežnosti.

Zakon o omejitvi obrestne mere določa, da more obrestna mera za posojila pri denarnih zavodih znašati največ dvakratno obrestno mero za vloge. Pri vseh drugih upnikih pa more obrestna mera biti največ 2% pod najmanjšo obrestno mero za posojila, ki jo ima kak denarni zavod v dotičnem ali vsaj v bližnjem kraju. Denarni zavodi bi morali višino obrestne mere razglasiti, tako tudi vsako spremembo. Pobiranje obresti v naprej je sicer prepovedano, če se vkljub temu pobirajo, jih je treba odtegniti pri izplačilu glavnice. Zadolžnice bi morale biti pisane na monopolskem papirju.

Uzakonitev tega načrta bi pomenila veliko oviro za poslovanje denarnih zavodov in seveda tudi naših posojilnic. Svojega namena pa zakon v tej obliki ne bi dosegel. Zgodilo bi se ravno nasprotno. Ker je višina obrestne mere za posojila odvisna od obrestne mere za vloge, bi denarni zavodi skušali določiti čim višjo obrestno mero za vloge, da bi mogli računati tudi za posojila višjo obrestno mero. Razen tega pa bi bil zakon težko izvedljiv. Denarni zavodi ne poznajo samo ene obrestne mere za vloge, ampak jih imajo več, ker obrestujejo vloge na odpoved višje kot pa vloge, s katerimi vlagatelj lahko dnevno razpolaga. Zakon ne pove, katera izmed obrestnih mer se vzame kot osnova za računanje aktivne obrestne mere.

Nepotrebno oviro v poslovanju zlasti posojilnic bi pomenilo, če naj bi se vsaka zadolžnica posebej pisala na monopolski papir. Pomenilo bi pa to tudi obremenitev dolžnika z večjimi stroški, kajti monopolski papir ne bo zastonj, dosedaj pa so bile zadolžnice pri zadrugah takse proste.

Nekaj posebnega je zakon za pobijanje draginje življenjskih potrebščin. Glavne določbe tega načrta so, da mora v trgovinah, gostilnah, na trgu itd. vsakdo kdor prodaja, razobesiti cenik s cenami za posamezne predmete, da je kopičenje življenjskih potrebščin z namenom, da se blago vzame iz prometa in s tem doseže zvišanje cen, prepovedano, da je prepovedano veriženje, ter da ne sme trgovski dobiček presežati 25%. Ta trgovski dobiček je čisti dobiček, kajti k nabavni ceni se sme v smislu tega zakona prišteti še celokupna režija, in pri tako izračunani ceni je mogoč še dobiček od 25%. Če vpoštujemo, da n. pr. pri naših konzumnih zadrugah ne znaša kosmati dobiček povprečno niti 15%, in iz tega kosmatega dobička morajo zadržati kriti režijo, potem vidimo, da zanje ni nevarnosti, da bi prišle pod določbe tega zakona.

Načrt pa je tudi pomanjkljiv. Pri trgovcu bi se nabavna cena in režijski stroški dali kontrolirati, ker ima knjigovodstvo, ali pa ga bi vsaj moral imeti. Če pa kmet sam prodaja življenjske potrebščine, je pa kontrola nemogoča. Sicer pa je pri sedanjih gospodarskih razmerah položaj ravno glede cen kmetijskih produktov tak, da pri njih pobijanje draginje ne pride v poštev. Saj dela na drugi strani država sama na to, da bi kmet dosegel čim višje cene za svoje produkte. Tudi pri ostalih predmetih gre tendenca za znižanjem cen, zato je vprašanje, če je sedaj zakon za pobijanje draginje potreben. Pomanjkljiv je načrt tudi glede tega, ker ima pred očmi le blagovne cene, ne pa cen za delo, in končne cene so vendar odvisne tudi od teh.

Te pomanjkljivosti, pa so še druge, navajamo, da pokažemo, kako je vprašanje, ki ga hoče zakon urediti zapleteno. Država je že večkrat poskušala z zakoni in uredbami urediti to vprašanje, spomnimo se le na vojni čas, ampak vsa njena prizadevanja so imela le prav malo uspehov, pač pa dosti neuspehov.

Poročilo in računski zaključek Zadružne zveze v Ljubljani za leto 1931.

Članstvo:

Število članic koncem l. 1930 je znašalo	611
tekem leta 1931 jih je pristopilo . . .	49
Skupaj . . .	660
odpadlo jih je	10
tako, da znaša število članic koncem l. 1931	650
od teh je 335 kreditnih zadrug (hranilnic in posojilnic.)	

Deleži:

Koncem leta 1930 je znašalo stanje deležev . . .	Din 1,565,939 50
v letu 1931 prirastlo	„ 68,600—
Din 1,634,539 50	
odpadlo	„ 500—
tako, da je stanje deležev koncem leta 1931 . . .	Din 1,634.039·50

Promet:

Celokupni promet v letu 1931 je znašal Din 1.218,907.528·76

Vloge v tekočem računu in na knjižlice:

Vloge v tek. računu in na hranilne knjižice so znašale 31. 12. 1931 Din 199,337.380·04 koncem leta 1930 pa . . . „ 199,236.993·23 prirastek Din 100.386·81

Kreditni v tekočem računu:

Kreditni v tekočem računu koncem leta 1931 so znašali Din 76,621.468 94 koncem leta 1930 pa . . . „ 74,872.058·76 torej so se krediti zvišali za Din 1,749.410·18

Naložbe pri denarnih zavodih:

Naložbe koncem leta 1931 pri bankah so znašale Din 110,213.463 50 koncem leta 1930 pa . . . „ 107,878.133 96 torej prirastek v l. 1931 Din 2,335.329·54

Bilanca z dne 31. decembra 1931.

Aktiva:

1. Gotovina	Din	541 710·10
2. Naložba v pošt. hran.	„	64.720·10
3. Terjatve v tek. rač.	„	76,621.468·94
4. Naložen denar	„	110,226.036·10
5. Efekti	„	18,105.905·35
6. Tuji deleži	„	113.251—
7. Nepremičnine	„	953 959—
	Din	206,627.050·59

Pasiva:

1. Deleži	Din	1,634.039·50
2. Rezerve	„	371.350 20
3. Vloge v tek. računu	„	199,337.380·04
4. Menice v eskontu pri Narodni banki	„	2,000.000—
5. Lombard pri pošt. h.	„	750.000—
6. „ „ N. ban.	„	2,500.000—
7. Čisti dobiček	„	34.280·85
	Din	206,627.050·59

Račun zgube in dobička v letu 1931.

Zguba:

1. Upravni stroški	Din	1,488.437·68
2. Narodni Gospodar	„	53.030·35
3. Obresti	„	15,898.476·89
4. Stroški nepremičnin	„	158.570·47
5. Odpisi	„	45.839—
6. Zadružni tečajji	„	12.321·80
7. Članarina GZS	„	25.000—
8. Čisti dobiček	„	34.280 85
	Din	17,715.957·04

Dobiček:

1. Upravni dohodki	Din	707.927·36
2. Državna podpora	„	115.666—
3. Narodni Gospodar	„	25·024·25
4. Obresti	„	16,623.621·68
5. Dohodki nepremič.	„	243.020 25
6. Vrnjene že odp. terjat.	„	697·50
	Din	17,715.957·04

Karl Gide.

Pred kratkim je umrl v Parizu dolgoletni voditelj in najodličnejši ideolog francoskega združništva, Karl Gide. Njegovo ime in njegova znanstvena dela pa niso znana samo v Franciji, ampak poznajo jih zadrugarji v vseh deželah sveta.

Karl Gide je bil predvsem predstavnik konzumnega združništva. On je bil predsednik Zveze francoskih zadrug in je torej v združništvu praktično sodeloval. Toda bolj kot praktični združni organizator, je znan kot znanstvenik. Bil je eden prvih vseučiliških profesorjev narodnega gospodarstva, ki se je začel znanstveno baviti z združnim gibanjem.

Združništvo pa Karlu Gide ni bilo samo sredstvo, ki naj bi gospodarsko šibkim slojem služilo za izboljšanje njihovega gospodarskega položaja, ampak mu je bilo več. Združništvo mu je bilo svetovno naziranje in on je bil prepričan, da postane združništvo bodoča oblika družabnega in gospodarskega reda. Namen zadrug v sedanjem gospodarskem redu je po njegovem mnenju v tem, da vzgajajo voditelje podjetij, ki naj bi nadomestili v bodočnosti kapitalistične podjetnike.

Na pariškem kongresu konzumnega združništva v letu 1889 je dokazoval francoskim zadrugarjem potrebo organiziranja v združništvu in jim je dal nasvet, da za skupni program zbirajo svoje sile in da si postavijo kot cilj zaščito konzumentov. Na ta način bi se potem, ko bi zadruge obsegale trgovino in produkcijo, ustvarila združna republika. Imel je torej pred očmi demokratiziranje industrijskega sistema. Na tem kongresu je tudi parafraziral besede iz francoske revolucije znanega Sieyès o tretjem stanu: „Kaj je bil konzument do današnjega dneva? Nič! In kaj naj postane? Vse!“

Najbolj znano delo Karla Gide je v združni literaturi knjiga „Konzumne zadruge“,

ki je prevedena na mnoge jezike, med ostalimi tudi na srbski jezik. Programatičnega značaja je delo „Le Cooperatisme — Conférences de Propagande“, ki vsebuje Gide ov program združništva.

Nad grobom Karla Gide žalujejo ne samo njegovi francoski prijatelji in zadrugarji ampak zadrugarji v vseh deželah, ki so poznali njegovo delo na polju združne ideologije.

ZVEZINE OBJAVE.

Dolžnosti zadrug po občnem zboru.

V prvi letošnji številki smo na 11 strani navedli, kakšne dolžnosti imajo zadruge po občnem zboru. Te dolžnosti zadevajo zadruge na teritoriju, kjer velja še stari avstrijski združni zakon iz l. 1873. Zadruge na področju ograde trgovskega zakonika morajo (Medjimurje, Hrvatska) poleg tega po glav. skupščini predložiti pristoj. sodišču (sudbeni stol) tudi še svojo bilanco za preteklo upravno leto.

Gospodarska zveza v Ljubljani notira

naslednje cene: Tomaževa žlindra baza 18% Din 94.—; rudninski superfosfat v vrečah po 50 kg à Din 90.— in po 100 kg à Din 90.—; kalijeva sol po 100 kg Din 170.—, kostni superfosfat Din 118.—; apneni dušik v pločevinastih bobnih Din 215.—; kostna moka Din 95.—; mešano gnojilo „KAS“ Din 133.—; mavec (gips) Din 40.—; nitrofoskal v vrečah Din 140.—; cement dalmatinski Din 54.—; cement Trbovlje v papirnatih vrečah Din 60.—; klajno apno Din 275.—; lanene tropine Din 2.—; modra galica Din 6.50; žveplo Din 3.20. Pri vagonškem odjemu se cene za gnojila in cement znatno nižajo na franco vsaka postaja. Mlatilnice s tresali in reto Din 4.100.—; slamoreznice Din 1.700 do 2.000; čistilnik 10 sit Din 1.500; plugi Din 500 do Din 940; repozreznica M. R. Din 550; trijerji Din 2.000 do 3.500; mlatilnice na ročni pogon Din 2.200; robkači Din 900; sadni mlini Din 1.400 do Din 1.700; brzoparilniki Din 1.050 do Din 2.800; kosilni stroji Din 2.000; travniške brane z zvezdnatimi členki Din 900; travniške brane z jeklenimi špicami Din 800; patent motike „Rapp“ Din 70.—.

Vabilo

k

redni glavni skupščini

Zadružne Zveze v Ljubljani

registrovane zadruga z omejeno zavezo,

ki bo dne 9. maja 1932 ob 10. uri dopoldne v Beli dvorani hotela „Union“ v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

Dnevni red:

1. Odobritev zapisnika o zadnji glavni skupščini.
2. Poročilo načelstva.
3. Poročilo nadzorstva.
4. Odobritev računskega zaključka za l. 1931.
5. Volitev odbora.
6. Volitev nadzorstva.
7. Naše produktivno združništvo. Predava dr. J. Basaj.
8. Slučajnosti.

Dr. A. Korošec, l. r.
predsednik.

I. § 19 Zvezinih pravil: Zvezina skupščina.

Zvezina skupščina je občni zbor zadruga in sestoji iz odposlancev Zvezinih članic. Vsako Zvezino članico zastopa na Zvezini skupščini njen načelnik. Če pa ta pri Zvezini skupščini ni prisoten, zastopa Zvezino zadrugo pooblaščenec, ki se izkaže s pravilnim pooblastilom načelstva Zvezine članice. Ena oseba sme zastopati kvečjemu 10 zadrug.

II. Vožnja po železnici.

Polovična vožnja po železnici je zaprošena. O uspehu bomo obvestili zadruga potom časopisja.

III. Pooblastila.

Zadruga, ki ne bi poslale na skupščino svojega zastopnika, prosimo, da pošljejo pravilno podpisano pooblastilo Zvezi, ki bo poskrbela za zastopstvo.

Rokopisi naj se pošiljajo na naslov: Uredništvo „Narodnega Gospodarja“ Ljubljana, Zadružna zveza.
Izdajatelj: „Zadružna zveza“ v Ljubljani. — Odgovorni urednik: Anton Kralj, tajnik „Zadružne zveze v Ljubljani.“
Tisk Zadružne tiskarne (Srečko Magolič) v Ljubljani.

Občni zbor Mlekarske zadruge v Izla-
kah-Zagorje, r. z. z. o. z., se bo vršil 5. maja 1932
ob 16. uri v Zadrudnem domu. Dnevni red: 1. poročilo
načelstva in nadzorstva. 2. odobritev račun. zaključka
za l. 1931. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. volitve
načelstva. 5. volitve nadzorstva. 6. sprememba pravil.
7. slučajnosti. — Če ta občni zbor ne bi bil sklepčen
se bo vršil drug občni zbor 29. maja ob istem času,
na istem mestu, ki bo sklepchal glede premembe pravil.

Občni zbor Posojilnice v Križevcih, r. z. z.
n. z., se bo vršil dne 1. maja 1932 ob 3. uri popoldne
v Posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje za-
pisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva
in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za
leto 1931. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. volitev
enega člana načelstva po umrlem Magdič Vido. 6. volitev
nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske zadruge v Križevcih
pri Ljutomeru, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 1. maja
1932 ob 8. uri predpoldne v Slomškovi dvorani. Dnevni
red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo
načelstva in nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila.
4. odobritev računskega zaključka za l. 1931. 5. volitev
nadzorstva, dopolniti volitev v načelstvo. 6. predavanje
zastopnika Zadrudne zveze. 7. slučajnosti.

Občni zbor Živnorojske selekcijske za-
druge na Krki pri Stični, r. z. z. o. z., se bo vršil
16. maja 1932 ob pol 8. uri dopoldne v šoli na Krki.
Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva.
3. odobritev rač. zaključka za l. 1931. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Osrednjih mlekarov
Ljubljani, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 3. maja 1932
ob 5. uri popoldne v pisarni zadruge. Dnevni red:
1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. čitanje revizijskega
poročila. 3. odobritev letnega zaključka za leto 1931.
4. volitev nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor od „Radio“ v Ljubljani, r. z.
z. o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1932 ob 6. uri po-
poldne v pisarni zadruge na Miklošičevi cesti šte. 5.
Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega
zbora. 2. poročilo načelstva o poslovanju v letu 1931.
3. poročilo nadzorstva. 4. odobritev rač. zaključka za
leto 1931. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva.
7. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojil-
nice v Laškem, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 9. maja
1932 predpoldne ob 9. uri v uradnih prostorih v ka-
planiji. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva.
2. potrjenje računskega zaključka za l. 1931. 3. volitev
načelstva. 4. slučajnosti.

V slučaju nesklepčnosti prvega občnega zbora
vrši se eno ure pozneje na istem mestu in po istem
dnevnom redu drugi občni zbor, kateri sklepa veljavno
ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor „Vzajemne posojilnice v Ljub-
ljani“, r. z. z. o. z., se bo vršil 29. aprila 1932 ob
pol 18. uri v posojilničnih prostorih v Ljubljani, Miklo-
šičeva cesta 7. Dnevni red: 1. poročilo načelstva.
2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka
za l. 1931 in sklepanje o razdelitvi čistega dobička.
4. volitve. 5. slučajnosti.

Občni zbor Gospodarske zveze v Ljub-
ljani, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 3. maja 1932 ob
4. uri pop. v prostorih zadruge. Dnevni red: 1. čitanje
zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načel-
stva. 3. poročilo nadzorstva. 4. odobritev računskega
zaključka za l. 1931. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Okrajne posojilnice v
Mokronogu, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne
1. maja 1932 ob 3. uri pop. v posojilnični pisarni. Dnevni
red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobrenje
računskega zaključka za 1931. 3. volitev enega člana
načelstva. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Ljudske hranilnice in
posojilnice v Sv. Martinu pri Vurbergu, r. z. z.
n. z., se bo vršil v nedeljo, dne 8. maja 1932 ob 8. uri
zjutraj v zadrudnih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo
načelstva in nadzorstva. 2. odobrenje račun. zaključka
za l. 1931. 3. volitev načelstva in nadzorstva. 4. slu-
čajnosti.

VII. redni občni zbor Kmečke posojilnice
v Murski Soboti, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 1. maja
1932 ob 13. uri v uradnih prostorih posojilnice. Dnevni
red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poro-
čilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. čitanje revi-
zijskega poročila. 5. odobritev rač. zaključka za leto
1931. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Ljudske posojilnice v
Oplotnici, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 24. aprila 1932
ob pol 3. uri popoldne v posojilničnih prostorih. Dnevni
red: 1. čitanje zapisnika zadnjega obč. zbora. 2. poročilo
načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. odobritev račun-
skega zaključka za leto 1931. 5. čitanje revizijskega
poročila. 6. volitev nadzorstva. 7. sprememba pravil
v §§ 6, 16, 34 in 31. 8. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri
Sv. Petru nižje Maribora, r. z. z. n. z., se bo vršil
22. maja 1932 v posojilničnih prostorih. Dnevni red:
1. čitanje in odobritev zapisnika zadnjega občnega
zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo na-
čelstva in nadzorstva. 4. odobritev rač. zaključka za
l. 1931. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojil-
nice na Prihovi, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 24. aprila
1932 ob 15. uri v posojiln. šk. prostorih. Dnevni red:
1. čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru. 2. poročilo
načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka
za l. 1931. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slu-
čajnosti.

Redni občni zbor Kmečke hranilnice in
posojilnice v Pišecah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne
24. aprila 1931 ob pol 9. uri v posojilnični pisarni.
Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega
zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev
račun. zaključka za l. 1931. 4. volitev enega člana v
načelstvo. 5. slučajnosti.

Občni zbor Elektrostrojne zadruge v
Podblici, r. z. z. o. z., se bo vršil 1. maja 1932 ob
3. uri popoldne na Jamniku, št. 9. Dnevni red: 1. po-
ročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. odobritev
rač. zaključka za l. 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev
nadzorstva. 6. sklepanje o plačarini. 7. slučajnosti.

Redni občni zbor Posojilnice in hranil-
nice v Poljanah nad Škofjo Loko, r. z. z. n. z.,
se bo vršil 1. maja 1932 ob 8. uri v posojilničnih pro-
storih. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva.
2. odobritev računskega zaključka za l. 1931. 3. čitanje
revizijskega poročila. 4. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na
Ponikvi ob j. ž., r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo
dne 1. maja 1932 ob 15. uri v uradni pisarni. Dnevni
red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobrenje
rač. zaključka za l. 1931. 3. volitev načelstva in nad-
zorstva. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Slovenjgradcu, r. z. z. n. z., se bo vršil v sredo 11. maja ob 9. uri v Zadrudnem domu. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 4. odobrenje račun. zaključka za 1. 1931. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Smledniku, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 5. maja 1932 po jutranjem opravilu v društveni dvorani. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev računskega zaključka za 1. 1931. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. volitev načelstva in nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Sodražici, r. z. z. o. z., se bo vršil 1. maja 1932 popoldne ob pol 15. uri v društveni dvorani. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva in nadzorstva. 4. odobritev račun. zaključka za 1. 1931. 5. dopolnilna volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Živinorejske in selekcijske zadruga v Sodražici, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 8. maja 1932 ob 3. uri popoldne, v dvorani Kmetijskega društva na Sodražici. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. čitanje revizijskega poročila. 3. poročilo načelstva. 4. poročilo tajnika in blagajnika. 5. odobritev računskega zaključka za 1. 1931. 6. dopolnilna volitev načelstva. 7. volitev nadzorstva. 8. sprememba pravil. 9. volitev članov v razsodišče. 10. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijske zadruga za Staro Loko in okolico v Stari Loki, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 1. maja 1932 ob pol 4. uri popoldne v gostilni pri Juriju Gosarju v Stari Loki. Dnevni red: 1. poročilo načelstva. 2. poročilo nadzorstva. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. odobritev računskega zaključka za 1. 1931. 5. dopolnilna volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. slučajnosti.

Občni zbor Živinorejske zadruga v Starem trgu pri Rakeku, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo 1. maja 1932 zjutraj ob 7. uri v občinski hiši v Starem trgu. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora in revizijskega poročila. 2. poročilo načelnika in blagajnika. 3. odobritev račun. zaključka za 1. 1931. 4. poročilo rodovniške komisije. 5. volitev načelstva rodovne komisije, preglednikov, razsodišča. 6. sprememba pravil. 7. pristop v pasemsko okrožje za sivorjavo goved in volitev delegatov v to okrožje. 8. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Svečini, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 1. maja 1932 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. potrjenje računskega zaključka za 1. 1931. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Škocjanu pri Turjaku, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 24. aprila 1932 ob 15. uri v poslovnih prostorih. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1931. 3. volitev nadzorstva. 4. slučajnosti.

Redni občni zbor Hranilnice in posojilnice v Suhorju, r. z. z. n. z., se bo vršil 24. aprila 1932 ob 3. uri pop. v posojilničnem prostoru. Dnevni

red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev račun. zaključka za 1. 1931. 3. slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruga v Škofji Loki, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 24. aprila 1932 ob pol 4. uri popoldne. Dnevni red: 1. čitanje revizijskega zapisnika. 2. poročilo načelstva. 3. poročilo nadzorstva. 4. odobritev računov za leto 1931. 5. volitev načelstva. 6. volitev nadzorstva. 7. izprememba pravil. 8. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruga v Šmartnem ob Paki, r. z. z. o. z., se bo vršil v nedeljo dne 24. aprila 1932 v zadrudnih prostorih ob 8. uri zjutraj. Dnevni red: 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1931. 3. Predlogi in slučajnosti.

Občni zbor Gospodarske zadruga v Šmihelu pri Šoštanju, r. z. z. o. z., se vrši v četrtek dne 5. maja 1932 po prvem cerkvenem opravilu v posojilniških prostorih Slomškovega doma. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. poročilo odbora. 3. odobritev računskega zaključka za leto 1931. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. volitev nadzorstva. 6. predlogi, slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Trati, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 1. maja 1932 ob 3. uri popoldne v prostorih Martina Vodnik na Trati šte. 10. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1931. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. volitev načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmečko-delavske hranilnice in posojilnice v Trbovljah, r. z. z. n. z., se vrši v nedeljo dne 24. aprila 1932 ob 8. uri dop. v posojilničnih prostorih. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zapisnika zadnjega letnega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za leto 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Gradbene zadruga „Dom in vrt“ v Trbovljah, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 25. aprila 1932 ob pol 7. uri zvečer v prostoru Društvenega doma. Dnevni red: 1. čitanje in odobrenje zadnjega občnega zbora. 2. poročilo načelstva in nadzorstva. 3. odobritev račun. zaključka za leto 1931. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Sv. Vidu nad Cerknico, r. z. z. o. z., se bo vršil 8. maja 1932 ob 11. uri popoldne pri sedežu društva v Rudolfovem. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za leto 1931. 3. čitanje revizijskega poročila. 4. volitev načelstva. 5. volitev nadzorstva. 6. sprememba pravil. 7. slučajnosti.

Redni občni zbor Kmetijskega društva v Zgor. Brniku, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 24. aprila 1932 ob 4. uri popoldne v prostorih g. Ahčina. Dnevni red: 1. poročilo načelstva in nadzorstva. 2. odobritev računskega zaključka za 1. 1931. 3. dopolnilne volitve načelstva. 4. čitanje revizijskega poročila. 5. slučajnosti.

Občni zbor Posojilnice za župnije Zdole, Sromlje in Artiče ter krajno občino Križe na Zdolah, v. z. z. n. p., se bo vršil v nedeljo 17. aprila 1932 ob 3. uri popoldne v uradnih prostorih v hiši Ivana Černoga. Dnevni red: 1. čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru z 1. 1931. 2. poročilo o izvršeni zadnji reviziji. 3. odobritev računskega zaključka za 1. 1931. 4. volitev novega načelstva in nadzorstva. 5. slučajnosti.